

קונטרס

"זמרת הארץ והמדינה"

ממני הקט' ע"ה היושב בירושת"ו

ע"ה זכר'יה זרמתי ס"ט

רב ומו"ץ בעיה"ק ירושלים

ערב יום העצמאות תשס"ט

חלק א'

מאמר "פאת המדינה"

בעניין חובת תגלחת והיתר התספורת ביום העצמאות

חלק ב'

פיוטים חדשים לכבודו של יום

מאמר

"פאת המדינה"

בעניין חובת תגלחת והיתר התספורת

ביום העצמאות

פתח דבר

כיון שהשאלה חוזרת ונשנית מדי שנה לקראת חג יום עצמאותנו, ובכל פעם המבוכה גדולה. וזאת למרות הדברים הפשוטים והמפורשים ביותר בפי רבותינו ע"ה, וכן בכתבי רבני זמנינו שליט"א, להתיר או אף לחייב תגלחת (גילוח הזקן) למי שנוהג כך כל שנה, ועפ"י הצורך וגודל צער גידול השער אף תספורת השיער. וזאת ההוראה גם בערב יום העצמאות, גם בו ביום כי טוב הוא (אף שאינו אסור במלאכה).

אמרתי לסכם לעצמי הן, ואולי גם לאחרים השואלים רודפי אמת, המכירים בניסיהם וחפצים להודות לה' בפה מלא, שלא מתוך אבילות וחתימת הזקן. ולא אחדש ולא אומר דבר שלא קבלתי ולא שמעתי מרבותיי כי לא טובים אנו מהם, וכבר הורו זקנים קדושים לחוג בהלל שלם את היום הגדול, בבגדי יום טוב, בסעודת מצוה, בד"ת, בשירות ותשבחות מתוך שמחה והודאה לה' ית', אחר קיצור פאת הראש והזקן כנאה לבעלי שמחה.

מנהג אבילות בעומר: איסור או מנהג איסור

ראשית יש להזכיר שעצם המנהג שלא לכנוס אישה ולא להסתפר בימים שבין פסח לעצרת לא הוזכר בתלמודים כלל, רק עניין מיתתם של תלמידי רבי עקיבא צוין בש"ס דיבמות (סב, ב).

וכן הוא לשונו של עט"ר **הרשב"ץ** בשו"ת התשב"ץ (ח"א סי קעח) וז"ל "איסור נישואים מן הפסח ועד עצרת לא הוזכר בתלמוד אבל מנהגן של ישראל הוא, אבל עיקר המנהג הוא מפני מה שהוזכר במסכת יבמות ב' הבא על יבמתו (ס"ב ע"ב) וכו'".

כך הביא לשונו ולא שינה בספר **מורה דרך** - קיצור שו"ת התשב"ץ של רבי **יוסף רנסייה** (עמ' מה, ב) (עיים שם הקדמתנו להוצאה האחרונה).

לכן רבים הם הסוברים שמנהג זה השתרש רק אחר חתימת התלמוד, ואף שאין זו סיבה מספקת להקל בו ללא סיבה חלילה, ודאי רוחם של חז"ל להקל בו עפ"י הסיבות והנסיבות, ושאין במנהג זה כוח של "דינא דגמרא".

עוד יש לדקדק במהות המנהג האם יש בו איסור מפורש ועונשו בצידו או שמא מנהג של חומרא השייך לדיני אבלות אשר נתקבל בעם ישראל, וידוע הכלל השגור בפי כל "דיני אבילות לקולא".

הראשל"צ הגר"י נסים זצ"ל במאמרו "עריכת נישואים ותספורת ביום עצמאות" מדייק מלשון ר' **יצחק אבן גיאת** בהלכותיו וז"ל "ומנהג בכל ישראל שלא לישא בין פסח לעצרת **ומשום אבילות הוא ולא משום איסור** וכו' ומי שקפץ וכנס אין עונשים אותו, אבל אם בא לשאול לכתחילה מורין לו שלא לעשות ושלא לסתור מנהג ישראל".

אכן מתוך דיוק דבריו יש להבין שמיירי בחומרא מחומרות האבילות ולא באיסור, לכן גם אין עונשים

את מי שאינו מקיים בקום עשה את המנהג לכתחילה.

כך גם עולה מניסוח תשובת **התשב"ץ** דלעיל וז"ל "ודע כי המנהג אינו לאסור אלא עד ל"ג לעומר ויש לתמוה למה". גם הכא דיבר רבי שמעון בן צמח במנהג לאסור ולא באיסור.

כך יש לפרש את ההלכה האחרונה **שבספר יבין שמועה** של הרשב"ץ, הלוא הוא מקור פסקו של **מרו השו"ע** (סי' תצג סעי' ב') וז"ל "ונהגו איסור להסתפר עד ל"ג לעומר משום אבילות אותם התלמידים של ר' עקיבא וכו' על כן נפל המנהג עד ל"ג לעומר וכו'".

ובלי להיכשל בדקדוקי עניות, יש לומר שלא כתב התשב"ץ שאסור להסתפר אלא שנהגו איסור להסתפר משום אבילות, על כן נפל המנהג, ולא שיש בו איסור מפורש.

מפורש מזאת נמצא **בספר המנהיג** (הלכות פסח) וז"ל "ולא מפני שיש איסור בדבר אלא למנהג אבילות על מה שאירע באותו פרק בו מתו י"ב אלף זוגות תלמידים לר' עקיבא וכו' ומי שכנס (אמ"ה וה"ה להסתפר) אין בו איסור בעולם".

ברוח דברים אלו, סיכמנו את דעת **הגר"י משאש** זצ"ל בספרנו "הוד יוסף חי" (הלכות פסח הלכה ק"ז עמ' קמג) וז"ל "המנהג שלא לישא אשה עד לג' בעומר כיון שאין לו זכר בש"ס ושהוא רק מנהג בעלמא מזמן הגאונים לעשות זכר לאבילות על מות תלמידי רע"ק הי"ד, וכאשר ישנה סיבה, כגון שלא קיים פו"ר וכו' הדבר פשוט שאזלינן לקולא וכו'".

ובהערותינו "נרות זכריה" (שם) הבאנו את דעת הרשב"ש (סי' תרכ"ב) בעניין אלמון שרצה לישא אשה אלמנה בימי העומר האם מותר או אסור, וענה בזה הלשון "מנהגן של ישראל תורה היא ואין לפרוץ גדר בין זקן בין בחור, שאם כן בא ונתיר להם גם כן משנכנס אב ולא נמצא חילוק כזה לחכמים".

ולצורך ענייננו, יש ללמוד שכשם שקיים מנהג של מיעוט שמחה בחודש אב כך יש להחשיב מנהג אבילות בימי העומר. (אמ"ה : ואף שלדעת רוב הפוסקים אנו למדים דין תספורת מדין מנהג איסור לישא אשה, ברם בספר זרע אמת כתב שיש מקומות שהקילו לגמרי בעניין התספורת למרות החמרתן שלא לישא אשה בימי העומר).

ומסקנתנו שם שלדעת הרבה פוסקים וביניהם השערי תשובה, השו"ת חינוך ב"י, הרדב"ז (ח"ב סי' תרפ"ז), המהר"ם לונזאנו, הפר"ח, הישועות יעקב, הפעולות צדיק (ח"ב סי' קיא), השו"ת תעלומות לב, ספר מנהגי מצרים וספר נהג מצרים, כו"ע סברי להתיר בשעת הדחק, כגון מחלה וכו', לקיים נישואים בימי העומר כל עדה בזמן איסורה. והכל משום דמיירי במנהג של איסור ולא באיסור מפורש, ובכגון סיבת דחק או אחרת יש להקל בו או אף לדחותו.

גם שורש המנהג אינו מוסכם

נאמר לעיל שאף שנזכר בגמרא עניין מות תלמידי רע"ק, טעם מנהג אבילות לא מוסכם כלל, ורק בדרך ההשערה קישרו חז"ל בניהם כפי העולה מדברי שו"ת **התשב"ץ** וז"ל "אבל עיקר המנהג הוא מפני מה שהוזכר במסכת יבמות". זאת אומרת שהסיבה העיקרית משום מות התלמידים, וכן איתא בדברי הגאונים (עיין תשובת **רב האיי גאון**) וז"ל "כי אין שמחה אלא בחופה ובסעודה, אבל אם בא לשאול אם יכנוס, אומרים לו לא תעשה משום תלמידי רע"ק".

גם **מרוך החיד"א** כתב בבכר"י (סי' תצג) דעת ג' פוסקים אשר דברו על "מנהג חדש" של עם ישראל אשר ראו שלא היו מסתפרים באותה תקופה מטעם הנעלם מעיניהם, וקישרו זאת לאבילות על מות תלמידי רע"ק הי"ד ולא כן הוא. ויש הסוברים שהטעם כמוס רק ליודעי ח"ן וסוד, והם האוסרים כדעת **האר"י** ז"ל עד שבועות בכלל, יש הטוענים משום המגפה שפרצה בין תלמידי רע"ק ועוד טעמים מטעמים שונים.

ובספרו **חיים שאל** (ח"א סי' ו) מוסיף החיד"א וז"ל "והמסתכל יפה בעיקרי ושורשי הדברים קדמה ואתיא ידיעה ודאית דמנהג זה קל מאוד וכו' ואני אומר דמנהג זה אין לו יסוד וטעם מספיק עפ"י הפשט וכו' והוא מנהג שלא נזכר בש"ס וגם עפ"י הפשט אין בידינו טעם נכון ומרווח לאסור התגלחת,

הגם דבעלמא יש לקיים כל המנהגים כמ"ש הפוסקים, נראה דמנהג זה **גרע טובא**, עכ"ל.

ואף שעיקר הפוסקים סוברים ששורש מנהג איסור נישואים ותספורת הוא משום מות תלמידי רע"ק, עובדת מבוכת טעם המנהג מחזקת את הטוענים שחומרה זו רק נוהג העם היה, והוא אשר גרם להשרשת המנהג, ואולי לא עפ"י דעת חז"ל.

כך עולה מדברי הראשל"צ **הרה"ג רבי יצחק נסים** (שם) וז"ל: "ונראה שמנהג זה לא הותקן והוקבע על פי בית דין אלא אנשי אותו הדור שראו את הכליה אשר נגזרה על אותה כ"ד אלף תלמידי רע"ק וכו' נהגו בעצמם קצת אבילות עליהם וכו' ונהגו שלא להסתפר וכו' שהרי אין חומרה זו אלא זכר בעלמא ולא הייתה תקנת חכמים, לפיכך לא נזכר מנהג זה בדברי חז"ל, לא בתלמוד ולא במדרשים וכל הפוסקים שהחמירו, לכתחילה הוא שהחמירו", עכ"ל.

אם כן יש לומר שכיון שמנהג האיסור לא הייה על דעת חכמים אלא חומרת הדור על עצמו, אשר נשתרש לדורות אשר באו אחריהם, מן הדין הוא לאפשר לחכמים להגדיר את סייג החומרה עפ"י אירועי הזמן מתוך השקפה הלכתית ובבחינת צורכי השעה, מבלי להסתפק בקבלתו כמנהג נביאים, הלכה למשה מסיני או ככוחו מדברי "קבלה" (אמ"ה): הכוונה איננה שלא מן הסוד הוא אלא דברי קבלת חז"ל) אשר אין דעת תורה והשכל מאפשרים כביכול את בחינתו.

לגבי הקבלה, כאמור אחר אשר רוב העם אינו נוהג את רוב מנהגי האר"י הקדוש השמורים למצניעים

כדעת הגר"ש והגר"י משאש זצ"ל, אין לדון בהיתר התספורת לכלל העם עפ"י טעם הכמוס השמור ליודעי ח"ן. ובמחלוקת בין הפוסקים והקבלה, מקובלינו דפסקינן כהנגלה לרוב העם.

דעת הרדב"ז

והנה רבים המתירים להסתפר ביום העצמאות מבססים בצדק את דבריהם על תשובת הרדב"ז (שו"ת ח"ב סי' תרפ"ז). והכלל העולה מדבריו שלא היה ראוי כלל לנהוג דיני אבילות, לא בחודש ניסן ולא בר"ח אייר, ימים האסורים בהספד, בתענית ובתחנונים, ותרתי דסתרי הוא לקיים מנהג אסור של אבילות בתקופה זו.

וכן מייחד הרדב"ז דבריו לעניין אסור תספורת וז"ל "הרי עיקר איסור התספורת אינו מן הדין אלא ממנהג, ואתי מנהג ומבטל מנהג בטעמא כל דהוא".

שו"ר לפנינו שהכל תלוי במנהג אותו הדור, יש דור אשר החמירו שלא להסתפר לדעתם משום מות תלמידי רע"ק, ויש דור שמנהגו להסתפר ביום עצמאותו מפני מאורות הזמן ועפ"י תקנת חכמי הזמן, וזו של הרבנות הראשית כפי שיתבאר בהמשך. ומאורע חשוב זה בתולדות ישראל וודאי מהווה טעם דממש, ובא מנהג להסתפר ביום העצמאות ומבטל מנהג של אבילות ואיסור התגלחת ביום זה.

יתירה מזאת, פוסק הרדב"ז בהוראה פרטית שצער גידול שער היה ראוי להיות טעם מספיק כדי להתיר

לכתחילה תספורת בימי העומר וז"ל "דלא עדיף האי מנהגא ממצות עשה של סוכה דקי"ל שהמצטער פטור".

וא"כ גם הכא כל המצטער משום זקנו או שערך יכול היה לסמוך בלא פלפול על דעת הרדב"ז להקל בימי העומר קל וחומר, בימי חג העצמאות, ללא צורך בהיתר או שאלת חכם ואף במובא במאמר זה.

מסקנות הגר"י נסים

נכון לעמוד על מסקת הגר"י נסים במאמרו דלעיל וז"ל "המורס מכל האמור, יום נס ושמחה שאירע בימי הספירה יש להתיר להינשא ולהסתפר בו".

ואף שיש הרוצים להדגיש דווקא את המשך דבריו שם, אין לדעתנו בשורות אלו כדי "להעיב" על מהלכו בפסק היתר תספורת ביום העצמאות ולהפך. וז"ל (שם) "באשר ליום העצמאות הנה אמנם הייתה צפייתנו כי התקומה המדינית תתלווה בגאולה רוחנית וכו' ולא זכינו לכך, אולם עניין זה אין בו "להעיב" על שמחת התקומה כשלעצמה, משום שהליקויים עשויים הם לחלוף וכו'".

ובאמת לכך אנו עדים, כי עם התחזקות תקומת העם בארצו מתוך ישוב הארץ וקיבוץ גלויות אנו רואים ללא ספק גם התחלתא דגאולה רוחנית ממש בהתרחבותה של ערכי התורה והתשוקה ללימודה בכל שכבי העם, הקמת ישיבות, הוצאת ספרי קודש מבחינת "כי מציון תצא תורה", ואף שדרישותינו

לעצמנו ולעם כולו גדולות עוד יותר, ותאוותינו להשרשת עיקרי הדת ופינות התורה לא הגיעו לסיפוקן, אין בעובדה זו כדי להכחיש או להתעלם חלילה מתהליך התקדמות ותיקון החברה, אשר ציפה ואף ניבא הגר"י נסים זצ"ל. ובכך נכונים דבריו היום ביתר שאת ויתר עז ללא הסתייגות כלל.

ההוא מינא של הגר"ע הדאי'ה

אף שמסקנת הגר"ע הדאי'ה בשו"ת ישכיל עבדי (ח"ו סי' י) היא שיש להכיר בנס העצמאות מבלי לשנות או להוסיף מנוסח התפילה, להסתפר או להתיר חו"ק, יש ללמוד מהו"מ של דבריו סניף להתיר. וזו תוכן תשובתו לשאלת הרה"ג רחמים חי חויתה הכהן מג'רבה "לכאורה יש פנים על יסוד דברי הגאון מהר"ח פלאגי בספרו מועד לכל חי (סי' ו או"ח), שכת' שנהגו בעירו "אזמיר" כמה משפחות שיש להם נס ביום ההוא, וקבעו אותו היום פורים לדורות, וא"א אומרים תחנונים, ויש מהם שמסתפרים בהם כי יו"ט שלהם, הרי לכאורה יש מקום להתיר כיון דנקבע ליו"ט, יום עצמאות לישראל".

ובאמ"ת מבלי להתכחש לאמור בסיכום דבריו, יש בסיס רחב לצרף את הו"מ שלו למסקנה הלכתית להתיר תספורת, לאלה כמונו אשר נהגו באמת ובתמים מקדמא דינא לציין ולקבוע ימים וטובים והודאה על נס שנעשה לו ולקהילתו לדורי דורות. וזה פשוט מדברי המועד לכל חי, דברי הגר"י משאש

בעניין פורים דמקנאס (עיין לעיל), וכן איתא בספר מנהגי אלג'יר, ועוד וכהנא רבים בכל יהדות המערב.

עמדת הרב מיימון כדעת פוסקי המערב

משנה לשנה דברי הרה"ג י. ל. הכהן מיימון במאמרו "בדבר חג יום העצמאות" אשר פורסם בראשית שנות המדינה מארה"ב, מתבררים כבהירים ומזהירים יותר, ויש לקחתם כדברי רב פוסק מובהק אשר כו"ע יכולים לסמוך עליו, וז"ל "כשעמדתי בראש משרד הדתות הרגשתי ואני מרגיש גם עכשיו, כי היהדות החרדית צריכה לתת ליום העצמאות אופי דתי. חשבתי אז לקרוא למועצה בנידון זה. תחילה התייעצתי עם אחדים מהרבנים החשובים והצעתי לפניהם את דעתי שיש להכריז כי ביום העצמאות רשאים לסדר חופה וקידושין, להתיר תספורת (עם שהוא חל בימי הספירה), וכמו כן צריכים לברך ברכת "שהחיינו" בשם ומלכות ולומר "הלל שלם" בברכה. אבל אחרי שהתייעצתי עם אחדים מהרבנים וראיתי שהם נבוכים בעניין זה, החלטתי לא לקרוא למועצה ולתת לכל אחד להתנהג ביום זה כפי רצונו וכפי הרגשתו, מבלי לעשות פומבי לכך שאין היהדות הדתית נוטה לתת אופי דתי ליום העצמאות ואולם לדעתי, יכולים להתיר נישואין ותספורת, כמו שהתירו זאת בל"ג בעומר, שהרי לאחר כל הטעמים שנאמרו בשולחן ערוך (סימן תצ"ג) עדיין לא נתברר

המקור האמיתי של ל"ג בעומר והשולחן ערוך בעצמו כותב: "שאומרים שאז פסקו (תלמידי רבי עקיבא) מלמות", בה בשעה שבתלמוד בבלי (יבמות ס"ב, ב) אמרו: "כולם מתו מפסח ועד עצרת". ואף לדעת הגר"א שמראה מקור למדרש "שמתו עד פרוס העצרת", הרי זה גם כן אחרי ל"ג בעומר. בכל זאת הנהיגו להתיר תספורת ונישואין ביום ל"ג בעומר, ועל אחת כמה וכמה שצריכים היו להתיר זאת ביום העצמאות שלנו, כשזכינו לאחר קרוב לאלפיים שנה למדינתנו המחודשת בארצנו העתיקה. ברור הדבר שגם ברכת "שהחיינו" ו"הלל שלם" בברכה, יש לומר ביום ההוא. בנוגע ל"שהחיינו" זוהי כידוע ברכה, שיכול כל איש לברך בשעה שהשמחה במעונו ובלבבו וזה תלוי לגמרי בדעתו של אדם (ראה לדוגמה בחתם סופר או"ח, סי' נ"ה, וראה בספר ראשי בשמים מערכת לב"י, סימן ט"ו). אשר ל"הלל", ברור לי כי אנחנו השגנו הרבה יותר בעזרת השם ממה שהשיגו החשמונאים בדורם הם, ואם הם קבעו ימי חנוכה להלל והודאה, על שהקב"ה מסר "גיבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים", מצווים אנחנו גם כן לקבוע את יום העצמאות שלנו כיום הלל והודאה. רק הגבלה אחת קיימת: "אין אומרים הלל על נס שבחוץ לארץ", אבל הנסים שאירעו בארץ ישראל, בייחוד הנסים שראינו בעינינו, לא רק שיותר, אלא חובה עלינו להודות ולהלל לה' על הנסים והנפלאות", עכ"ל.

ואומר אני, שכל דבריו עולים בקנה אחד עם רוב חכמי יהדות המערב כפי שהבאתי את דבריהם בקונטרס "המדינה מן המערב", ולא חששו חכמינו לסב"ל במקום מנהג, ולא נמנעו מלברך שהחיינו עפ"י צורך השעה בשם ומלכות ודאי, ומלקבוע ימי הודאה וחג על הניסים שנעשו להם ולקובעם לדורות אחריהם (אמ"ה עיין בעניין זה את דברינו בעניין "פורים דאלג'יר" בהקדמה לקיצור התשב"ץ שכתבנו לספר מורה דרך לגר"י רנסייה).

וכן הם דברי הגר"י **משאש** בהקדמה לספרו "ויזכור יוסף" פירוש הגדה של פסח על מה ולמה כתב ספר זה, לציין את הפורים שנקבע בעירו מקנאס על נס שנעשה להם, וזה מעט מלשונו הטהור שם :

"הנה עת יזרח אור חרס יהל או ויחי מחליו או נתקו מוסרותיו ויצא חפשי, או יצא נקי מסערת ים וכו' אזי האיש ההוא ישמח ויגל כשמחת בקציר וכו' ויקרא את מאהביו וכו' ויעשה עימהם משתה וכו' וזה אומר ברוך פודה ומציל! וזה אומר הודו לה' כי טוב! וכו' ובכל שנה ושנה בהגיע תור היום אשר בשת נוגש וכו' לא יאמרו סליחה בתפילת שחר ומנחה וכו' אין תחינה ואין סליחה וכו' קציני העיר לעשות חג לה' משתה ושמחה ויו"ט מידי שנה בשנה ביום המועד וכו' כמאמר רבותינו ז"ל "אם בעל הנס יתן שבח לעושה נפלאות אז יוסיף ה' להראותו נוראות".

פניית סידי פרדג' חלימי לרבנים הראשים בא"י

רבה הראשי של קונסטנטין אשר באלג'יריה הגאון **רבי פרג' חלימי** זצ"ל המכונה בפי כל "סידי פרגי", רגיל היה להכריז בפה מלא שהקמת מדינתנו היא אכן ראשית צמיחת גאולתנו, וכן היה חוגג את היום בהתלהבות רבה בשיר, הלל ותפילה. הוא התבטא לא פעם באמרו שכל תקנות גאוני ארץ ישראל בעניין ציון יום זה, **אין לאדם רשות לבטלם**.

אולם יש ללמוד משאלה שהפנה לרבנים הראשים בשנת תשי"ט וז"ל: "לכבוד הרבנים הגדולים היושבים על מדין בבית הדין הגדול בירושלים ת"ו- באנו בשתי אותיות אלה להודיע כי בעבור יום ה' באייר העבר (אמ"ה התש"ח) העיתונים כתבו על שם בית דין הגדול **שיעשו אותו יום כמו ל"ג בעומר**, היתירו בו אפילו לישא אשה. ובעבור זה, הקהל חשבו בדעתם שכבר באה הגאולה וגאולה שלמה, ועי"ז שמחו בדעתם שאין להתענות עוד תעניות החורבן כי היתרא ניחא להו. ואנחנו לא ידענו מה להשיב להם, ועל כן באנו לבקש מכב' תורתכם להודיענו מה יעשה ישראל."

ויש לדייק על שלא פקפק הגאון בעניין היתר נישואים ביום העצמאות והשוואתו כל"ג בעומר ממש, אלא על טעותם של העם להתיר לעצמם חלילה ביטול תעניות בא לעמוד, וגם לזה לא פסק בעצמו לאסור עד אשר נתקבלה תשובה מירושלים. וזה תוכן תשובת הרבנות

הראשית אליהם, ופרסומה כדרכם דאז בעיתונות
(בתאריך כ"ג דתמוז תש"ט) :

"לשאלת הרבנות בטורקיה ובקונסטנטיין-אלג'יריה
אם לאחרי התכוננות מדינת ישראל לא נתבטל צום
ט' באב, והשיבו כ"ג הרב הראשי לא"י הגר"י הרצוג
והרבנות הראשית לישראל הלגיטימית כדלקמן- צום
ט' באב יסודו בחרבן בית המקדש ולא נתבטל לא הוא
ולא יתר הצומות".

וגם הכא קריאה מדוקדקת של הודאת הרבנות
מלמדת שלא חזרו או הכחישו את היתר הנישואים
(וה"ה כנלמד לעיל בעניין התספורת), ולא החזירו את
דיני אבילות העומר ליום זה, אחר אשר השוו אותו
ל"ג בעומר, אלא רק להסיר מליבותיהם של העם
שיש בו כדי לבטל חלילה את הצומות, וזה לא, עד
לבנין הבית כי על חרבנו נקבעו.

דיוקים בהשתלשלות תקנות הרבנות הראשית בעניין היתר התספורת

{ ליקוטים מתוך מאמרו של ר' ש. כץ והנ"מ להלכה }

בח' בניסן תש"ט (1949), הרב הרצוג והרב עוזיאל
זצ"ל שלחו לחברי ועצת הרבנות הראשית המורחבת
מכתב, ואלו היו דבריהם :

"המפנה היסודי שחל בחמלת ה' עלינו להצלתנו
ולפדות נפשנו עם הכרזת עצמאותנו בארץ, מחייב
אותנו לקיים ולקבל עלינו לדורות את יום הכרזת
מדינת ישראל, הוא יום ה' באייר שבכל שנה ליום

שמחה של אתחלתא דגאולה לכלל ישראל, ולהוציא את היום שבו נעשה הנס הגדול הזה מכלל מנהגי האבילות של ימי ספירת העומר, עם מתן הוראות לתפילת הודי'ה ודרשות מעין המאורע בבתי הכנסת בתפילת מנחה".

גלוי לעיני כל שכוונת הרבנים הראשיים הייתה לבטל כלל את מנהגי האבלות הנהוגים בתקופת ספירת העומר בו ביום העצמאות.

מאוחר, פורסם בשמם בעיתון הצופה, בי"א בניסן תש"ט וז"ל ההודאה שם : "יום המדינה ה' אייר שחל בימי הספירה, שלפי דיני ישראל נוהגים בהם אבילות, יהא דינו כיום ל"ג בעומר, ולפי החלטת הרבנות הראשית יותרו כל השמחות, חגיגות נישואין ותספורת".

גם אם נדמה לנו כנסיגה מועטת או הבהרה נצרכת להודאה דלעיל, יש לראות בדיון דחוף של מועצת הרבנות הראשית המורחבת אשר התכנסה בי"ח בניסן, בחול המועד פסח, חיזוק לדברינו וז"ל החלטה:

"כאשר ירושלים העתיקה תחזור ריבונות ישראל, תדון הרבנות הראשית האם יש לבטל ביום זה את מנהגי האבילות בימי הספירה". גם הכא יש להבין שהודאה זו אינה מבטלת את היתר התגלחת והתספורת ולהפוך יש לראות בה מסר לדורות שלאחר ויזכו במלחמת ששת הימים לכבוש מחדש את העיר העתיקה בע"ה ולקבל בחזרה את הר הבית והכותל המערבי, אזי לא יהיה עוד תירוץ לאחוז בדיני

אבילות ביום הכרזת המדינה אף שלכאורה אין הדבר קשור ישירות, ולכך ב"ה זכינו.

עולה מעדותו של הרה"ג אונטרמן זצ"ל, שהוא בעצמו השתתף באותה ישיבה עם הרבנים הראשיים שבחול המועד פסח התש"ט, שהייתה מחשבה להתיר עריכת חתונות ביום העצמאות כמו בל"ג בעומר ולפרסמו מחדש ! אלא מכיוון שהרב אונטרמן ז"ל נתבקש להיפגש בעניין זה עם גדול הפוסקים של העדה החרדית של אותה תקופה הלוא הוא ה"חזון איש" ע"ה, ומאחר והוא התנגד לכך, קיבלו הרבנים את דעתו ובטלו את דעתם לפי שעה מפני דרכי שלום וע"מ להימנע "ממחלוקת וחילול ה'". ואם כן יש להסיק שמאחר וחלק מהעם בחר בכל זאת בלחזור ולנהוג כפי הוראתה המקורית של מועצת הרבנות הראשית, ושהדבר כבר התפרסם על דעת רבני אותו ציבור, כבר אין לחוש לתרעומת החוגים אשר התנגדו לכך אז, ואין עוד סיבה לעכב בעד ההוראה המתירה תספורת אווה נישואים ביום זה.

ברכת שהחיינו ואיסור תגלחת חד הם

עניין המנהג לברך את ברכת שהחיינו, הוא לכאורה הנהוג הפחות שנוי במחלוקת מתוך מכלול תקנות אשר יצאו ממועצת הרבנות הראשית לדורותיה ומתוך סדרי התפילה של יום זה אשר התפרסמו. כמעשה שהיה, מסופר שהגאון הרב שלמה גורן זצ"ל התבקש לעבור לפני התיבה בבית כנסת 'מסוים' ביום

העצמאות, ואת התפילה הוא פתח בברכת "שהחיינו", אזי הגבאים הביעו התנגדות "חריפה" לאמירת ברכה זו, הם נרגעו רק לאחר שהוא הראה להם "את גופייתו החדשה", וכך הוסיף להסביר: "אם על גופיה חדשה שלובש כל יחיד חובה לברך "שהחיינו", כלל ישראל שקיבל מדינה חדשה על אחת כמה וכמה (עפ"י א' יעיר, כסלו-טבת תשנ"ה עמ' 84)".

לעומת זאת, בספר "**ונטעתים על אדמתם**" (ירושלים תשנ"ח, עמ' 35) שם איתא גרסה אחרת ולפיה הרב גורן רק התפלל שם ולא היה ש"ץ, אלא שלאחר התפילה בירך ברכת "שהחיינו" בקול רם ! וכאשר שאלוהו על פשר אמירת ברכה זו, השיב את אותה תשובה דלעיל.

על כך, רגיל היה לומר ראש ישיבת "מרכז הרב" דאז **הגאון הגרי"מ חרל"פ ז"ל** : "אם לובשים בגד חדש - צריך לברך "שהחיינו, האם יש להסס אם לברך ברכה זו לאחר שזכינו אחרי שנות אלפיים לריבונות ישראל ומדינה עצמאית?!"

כאשר **הגאון הרב עוזיאל** קרא והגיה את כל סדרי הצעות התפילה ליום העצמאות, לא הסכים להשמיט את ברכת שהחיינו מהסדר המוצע.

כך הייתה דעתו הצלולה של **הגאון הרב משולם ראטה** (בספר קול מבשר) אשר פסק שכל מי שנהנה ושמח במדינה אין ברכתו רשות אלא חובה. ומאחר ורבים הם אשר התירו או חייבו לברך שהחיינו בלא בגד חדש, איך יחמירו אלה הסומכים

עליהם לעניין אמירת שהחיינו, ולא יגלחו או יסתפרו
משום חשש למנהג אבילות ישנה ?

"הכרת פניהם ענתה בס"

מו"ר הרצי"ה קוק זצ"ל היה גוער בבחורים שהיו
רגילים להתגלח ונראו אבלים ביום העצמאות, ואמר
עליהם : "הכרת פניהם ענתה בס" [ישעיהו פרק ג, ט],
וכן עיין בפרש"י במקום, דהכרת פניה זאת אומרת
שניכרים הם בעזות פניהם ! וכן היתא דעת הגאון
הרב צבי פסח פרנק זצ"ל, רבה של ירושלים להתיר
סידור הזקן ביום העצמאות.

ולמעשה פירוש הדברים הוא שכל מה שנראה כפגיעה
בחגיגות ההודאה מותר, אך לנוהגים להתגלח בכל
יום דוקא חובה עליהם להתגלח לקראת יום
העצמאות. ברם יש שהסוברים שמה שלא יראה
כפגיעה ביום העצמאות אין להתיר, ובכן לגבי
תספורת, לדעתם רק מי שנראה ממש לא מכובד מפני
שערותיו הפרועות, יוכל להסתפר לקראת יום
העצמאות, וביום העצמאות עצמו מי שרוצה להסתפר
רק רשאי (וכן הוא דעת הרב אליעזר מלמד שליט"א).
אך העולה מדברי הפוסקים דלעיל לא כן הוא, אלא
דמתוך שבוטלו מנהגי אבילות ביום העצמאות
והשווה דינו ליום ל"ג בעומר, כבר אין להורות
לצמצם או להתנות את התגלחת או התספורת, דהכל
מותר או אף הכל חובה, לרגילים כל השנה.

עוד יש ללמוד ממה שקבעה הרבנות הראשית, בנשיאותם של הרב אונטרמן והרב ניסים זצ"ל, הפעם לעניין יום ירושלים, שגם האשכנזים הנוהגים באותם ימים הגבלות של אבלות, ביום כ"ח באייר לא ינהגו בשום הגבלה. וזאת מפני שבהרבה קהילות כל ההגבלות נפסקות אחר ל"ג בעומר, קרי לספרדים בעיקר, קל וחומר האידנא שכ"ח באייר נקבע ליום הודאה ושמחה על הנס שעשה הקב"ה לעמו ישראל, ובכן התירו גם בפשטות לערוך נישואין ביום ירושלים (עיין בזה פניני הלכה זמנים ד, יב).

ואם כן ה"ה בנדון דידן, לספרדים עד ל"ג לעומר, הלוא היא תקופת הגבלתם כדעת הרשב"ץ ומרן השו"ע, ומאחר ורבות מקהילות אשכנזי נהגו להקל באותה תקופה, הפעם בצירוף העובדה שיום העצמאות נקבע ליום הודאה וחגיגה, שאכן גם להם יש להקל בעניין התספורת, ולא יעשו איפה ואיפה בין אשכנזים ולספרדים, להחמיר לספרדים ולהקל לאשכנזים.

כך עולה מדברי הגר"ד **ליאור שליט"א**, רבה של קרית ארבע היא חברון, בתשובה לשואלים וז"ל (פורסם באתר "ישיבה"): "האם יש רב ספרדי שמתיר להתגלח ביום העצמאות? והשיב הרב, דין זה אינו שייך להבדלי פסיקה בין אשכנזים לספרדים, אם הנך מכיר בגדלותו של יום זה כפי הראוי, הנך מתגלח בו, ואין זה משנה אם אתה ספרדי או אשכנזי להכיר בו".

הבהרות אחרונות

{ כולנו בעלי שמחה, דיני תשלומים בעומר }

יש להזכיר דכפי שפסק הפר"ח (בסיי תקנט) לעניין ברית מילה שמותר לבעל הברית המוהל והסנדק להסתפר. [וכשהמילה בשבת התיר להסתפר אפילו ביום ה'], כך ניתן ודאי לומר בעניין חג העצמאות שכולנו בעלי שמחה, שמחה כללית על ברית שנכרתה בנינו ובין קב"ה, על ארץ חמדה ורחבה, אשר נתן לנו בהסמכת מלכי אומות העולם ביום זה, וגם זה פשוט. יש לדחות בשתי ידיים את דברי רבנים הי"ו המורים לאלה הנוהגים היתר בחגי הגאולה, יום העצמאות ויום ירושלים להסתפר, להשלים לכאורה את אותם ימים בימי אבלות נוספים, כי מתוך שהותר או בוטל, ע"י טעם כל שהוא כדעת הרדב"ז דלעיל, כבר אין דין תשלומים, שכל הפטור פטור גם בדיעבד. ויש שהרחיקו אף להצריך להשלים אף את ערבי החגים הללו שבהם נהגו להתגלח לכבוד החג, וגם זה לא ראינו ולא שמענו. וכשם שלא דרשו מאלה המתירים להתגלח בר"ח אייר שחל להיות בשבת לכבוד ר"ח ושבט, ולא נצרכת השלמה של ערב השבת, ה"ה כאן, וגם זה פשוט.

סוף דבר

המורס מן האמור, ספרדים כאשכנזים חד הם לפני בוראס, שהרגילים להתגלח כל השנה בפרט לקראת ימי שמחה, נכון וחובה שיתגלחו לקראת יום העצמאות, כפי שגם לובשים בגדי חג, קובעים סעודה ומשתה ותפילה חגיגית בהלל שלם, ורבים אף נוהגים לברך ברכת שהחיינו ללא תוספת בגד או פרי חדש, וטוב הוא. ולגבי תספורת, נראה כי לא רק מי שנראה לא מכובד בשערותיו, יוכל להסתפר לקראת יום העצמאות, כי השמחה מבטלת לגמרי את מנהג האבלות בדבר זה. לפיכך, אפילו נישואין אפשר לערוך כמו ביום ירושלים.

וה"ה, אף שלא נדון באריכות כאן, שלעורכים חו"ק בו ביום, שלא יצמצמו אם תמשך השמחה לעת ערב צאת החג, כי גדולה שמחת חתן וכלה ז' ימים, גם בימי העומר מתוך שהחלו בהיתר. וכל המשמח חתן וכלה ביום עצמאות ישראל זוכה ורואה יותר מה' קולות, ה' דחתן וכלה ואחר דקולו של משיח בבי"א.

מ"מ להיתרא דתגלחת ותספורת ביום המדינה

- ש"ס דיבמות (סב, ב)
- שו"ת התשב"ץ (ח"א סי קעח)
- ספר מורה דרך- קיצור שו"ת התשב"ץ של רבי יוסף רנסייה (עמ' מה, ב)
- הראשל"צ הגר"י נסים זצ"ל - מאמר "עריכת נישואים ותספורת ביום עצמאות"
- ר' יצחק אבן גיאת, הלכות
- הרשב"ץ, ספר יבין שמועה
- שו"ע, סי' תצג' סעי' ב'
- ספר המנהיג, הלכות פסח
- הגר"י משאש, ספר "הוד יוסף ח"י" (הלכות פסח הלכה קיז עמ' קמג)
- שו"ת הרשב"ש (סי' תרכ"ב)
- ספר שערי תשובה
- שו"ת חינוך ב"י
- המהר"ם לונזאנו, הפר"ח (בסי' תקנט), הישועות יעקב
- ספר פעולות צדיק (ח"ב סי' קיא)
- שו"ת תעלומות לב, ספר מנהגי מצרים
- תשובת רב הא"י גאון
- ספר ברכ"י, מרן החיד"א (סי' תצג)
- ספר חיים שאל, מרן החיד"א (ח"א סי' ו')
- תשובת הרדב"ז (ח"ב סי' תרפ"ז)
- שו"ת ישכיל עבדי, הגר"ע הדא"יה (ח"ו סי' י')
- שאלת הרה"ג רחמים חי חויתה הכהן, מגרבה

- ספר מועד לכל חי, מהר"ח פלאגי (סי' ו' או"ח)
- הרב י. ל. הכהן מיימון, "בדבר חג יום העצמאות"
- חתם סופר (או"ח, סי' נ"ה)
- הרב זכרי'ה זרמתי, קונטרס "המדינה מן המערב"
- הרב זכרי'ה זרמתי, הקדמה לספר קיצור התשב"ץ
- הרב זכריה זרמתי, ספר הוד יוסף חי, קיצור פסקי הגר"י משאש (עמ' קמג')
- הגר"י משאש, הקדמה לספרו "ויזכור יוסף"
- מכתב הגאון רבי סידי פרג' חלימי
- ספר "ונטעותים על אדמתם" (ירושלים תשנ"ח, עמ' 35)
- ספר קל מבשר, הרב משולם ראטה
- ספר פניני הלכה, הרב אליעזר מלמד (זמנים ד, יב)

שאלה: אם מותר או מצוה לשיר את "התקוה" ביום העצמאות ובכלל?

עניין שירת התקווה וגודל ערכו של ההמנון היו מהדברים המובנים מאליהם בפי רבים מחכמי צפון אפריקה, הן לקראת תפילות יום העצמאות ביבהכ"נ והן באירועים שונים בחיי הקהילה בארץ ובחו"ל. לעולם חכמי אמ"ת ראו בשיר זה ביטוי עמוק של תקווה לאומית קדושה¹, העולה בקנה אחד עם הרצון האיכותי הכללי המצוה על שיבת ציון², שבירת עול גויים מעל צווארינו³, גאווה יהודית וערכו האמיתי של הנפש הישראלית⁴, אמונה פשוטה ללא שמץ של יאוש⁵, זכרון עמוק והתעניינות תמידית במרכז עולמינו הגיאוגרפי והרוחני, ירושלם וציון⁶. כך הייתה עדותו הנדירה של הרב משה מיימון, ממוצא מרוקאי, רבה של עפולה בספרו שאלות ותשובות "הלכה למשה". כך נשאל וענה:

¹ התקווה אינו אלא ביטוי קבוע עמוק מאמונה בצור ישראל ית' מבחינת "קוה אל ה' וכו'"
² "ולפאתי מזרח קדימה.."
³ "להיות עם חופשי בארצנו.."
⁴ "נפש יהודי הומיה..". ועיין ספר התניא סוף פ"א וריש פ"ב במהות נפש יהודית הומיה אשר היא חלק האלוה ממעל.
⁵ "התקווה בת שנות אלפים..". ואין זו אלא מפינות תורת החסידות בכלל ושל רבי נחמן מברסלב בפרט בעל האימרא "אין יאוש בעולם כלל" ועיין ליקוטי מוהר"ן ובמדותיו בערך זה.
⁶ "ארץ ציון וירושלים..".

שאלה- הוה עובדא שהייתי באסיפת עם בימי בין המצרים, ורצו לשיר בסוף שירת "התקווה" כרגיל. ונשאלתי מרב אחד שהיה אתנו האם מותר זה בין המצרים.

תשובה- כתב מרן בשו"ע (או"ח סימן תקנ"ד סעיף א') וז"ל אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים וכו' וא"כ בני"ד נראה בעיני לומר דהשיר של "התקווה" הוא שיר של נחמה ואינו שיר של פיוט וזמר, עם שהוא מעורר שמחה בלב, כל עיקרו לא בא אלא לשם נחמה, והכי מוכח לשון התחלת השיר הזה "עוד לא אבדה תקוותנו", וא"כ אין איסור להגיד נחמה לדעת מרן ז"ל רק ביום ט"ב עצמו, וכו'. וא"כ השיר הזה של התקווה מותר לאומרו בימי בין המצרים, ואינו שיר מוסיקלי ופיוטי של שמחה אלא הכנסת האמונה בלבבות העם שבוא תבוא הגאולה השלמה לפי רוח התורה בבניין בית המקדש והגואל צדק משיח צדקנו אמן, עכ"ל לעניינו.

וכן איתא בספר "מכשירי מילה" של הרב אליהו בן גיגי ושל הרב יעקב בן חיון, רבני עיר סעידה אשר באלג'יריה, שם קיבצו פיוטים רבים והלכות מקוריות בענין מצוות המילה ומנהגיה בצפון אפריקה. ומשום מה גם צירפו בסיום הספר את שירת התקווה. ונדמה שהיה ראוי לשאול מהי שייכותו של ההמנון לאירועים "דתיים" כגון ברית מילה וכדומה, אלולא כבר השיב הרב המחבר בהקדמת הקונטרס וז"ל "ונסיים את כל הפיוטים (השייכים למילה) בכי טוב בשירת

'התקווה', שיר ציוני שהוא לכבוד ציון המהולל תבנה
תכונן במהרה בימינו, אמן."

אכן נהגו באצרות המערב, בפרט ביום הקמת המדינה,
כסימן לגאווה לאומית אמונית ולנחמת העם, לסיים
כל אירוע 'דתי' בשירת התקווה 'הציונית' לכבוד
אליהו המלאך הגואל ולכבודה של ארץ ישראל
ומדינתה, וכן ראוי לעשות ביום העצמאות וביום
ירושלים, שאם לא עכשיו אמת.

**אשרי חלקם של אלה אשר לא הגיעה אליהם אותה
בושה וחשש מלומר בפיהם המלא את המילה "ציון"
בכל גלגוליה, ולא מעקמים את שפתייהם מלבטא
זאת, שהתורה לא עקמה את הכתוב רק כדי שאדם
לא יוציא דבר מגונה מפיו, כגון טומאה וניוול פה
חלילה (עיון בזה ש"ס דפסחים ג, א), והנה מילות
ציון, ציוני וציונות שורשם בקודש, ואין לנו רשות
לעקם הדיבור מפניהם.**

”פיוטי הגאולה והרווחה”

עפ”י ניגונים מזמירות ולחני שבת קודש
לתפילות החגיגות של ימי העצמאות ויום
ירושלים, סעודות המצוה
וכפתיחה וכרוג עפ”י מסורת יהודי המערב
חיבר הקט’
ע”ה זכריה זרמתי ס”ט
ניתן להפיץ ולצלם שלא למטרת רווח
הזכויות שמורות למחבר תשס”א

אייר התשס”ט

ידידים יקרים אוהבי השלום והאמ”ת,
חג עצמאות ויום ירושלים שמח,

אנו כבר שנים מרגישים בחסרון בפיוטים מיוחדים ליום
העצמאות ויום ירושלים לפי נוסח אבותינו וניגונים.
לכן התעוררנו בשנים עברו והוספנו עוד שנה זו, לנסח
מספר פיוטים עפ”י מנגינות ידועות של זמירות של שבת
ועוד.

כל תקוותנו היא שפיוטים אלה ישתלבו באירועים
ותפילות וסעודות המצוה של ימים טובים אלו ובכך תהיה
משכורתנו שלמה.

בברכת חג העצמאות ויום שחרור ירושלים שמח,

שלום לגאולים
(ניגון 'שלום לבן דודי')

שלום לגאולים, מארצות פזורים ב' פעמים
הודו לה' חסדו, ניסיו לבני אדם.

שלום לגאולים ב' פעמים

גבורה ותושייה, נגד כל אויביה ב' פעמים
דגל כחול לבן, מקומו קדימה.

שלום לגאולים ב' פעמים

קברי אבות קודשינו, בידי דור ישרים ב' פעמים
מול שְׁרִיד ארמונו, נישבע וגם נכריז.

שלום לגאולים ב' פעמים

זְכַרְנו את ציון, ישבנו גם בכינו ב' פעמים
להיות לך חופשי, ביום עצמאותנו.

שלום לגאולים.

הנה אייר הגיע
(ניגון 'לכבוד הקדוש רבי יעקב אביחצירה' או
'הצדיק בבא סאלי')

הנה אייר הגיע הנה אייר הגיע
הנה יום החמישי מוכתר בעצמאותי

לכבוד הקדוש הזה לכבוד הקדוש הזה
לכבוד יום החמישי יום שמחה ליהודי

פזמון: הנה אייר הגיע הנה אייר הגיע
הנה יום החמישי מוכתר בעצמאותי

עשה פלא פלאים עשה פלא פלאים
בנה בית לאומי וחומות ירושלים

פזמון: הנה אייר הגיע הנה אייר הגיע
הנה יום החמישי מוכתר בעצמאותי

מי הוא זה ואי זה הוא מי הוא זה ואי זה הוא
מי יעיז פניו נגדו כשיבוא אליהו

פזמון: הנה אייר הגיע הנה אייר הגיע
הנה יום החמישי מוכתר בעצמאותי

החודש הזה לכם החודש הזה לכם
מדינה ועיר שלם וכיסאו ירושלים

פזמון: הנה אייר הגיע הנה אייר הגיע
הנה יום החמישי מוכתר בעצמאותי

**נרימה הללוי'ה
(ניגון 'נגילה הללוי'ה')**

נרימה הללוי'ה נרימה נרימה הללוי'ה נרימה
דגל מחנה ישראל כחול לבן גבוה

אל-על אל-על אל-על בלי פחד נרימה ב' פעמים
בכל ארץ ה' בכל ארץ ה' ב' פעמים
מגן דוד יתנופף גבוה

פזמון
נרימה הללוי'ה נרימה
דגל מחנה ישראל כחול לבן גבוה

גם כי גם כי גם כי זרים קמו עלי ב' פעמים
אותך שמתתי לפני אותך שמתתי לפני ב' פעמים
ממך נסו פלשתים נשמחה

פזמון
נרימה הללוי'ה נרימה
דגל מחנה ישראל כחול לבן גבוה

עשית עשית עשית לי את החיל הזה ב' פעמים
צבא ה' צבאות צבא ה' צבאות ב' פעמים
כל חלוץ צה"ל לך נשלחה

פזמון
נרימה הללוי'ה נרימה
דגל מחנה ישראל כחול לבן גבוה

**ידידי לא שכחת
(ניגון 'ידידי השכחת')**

ידידי לא שכחת להודות ביום הזה
על הנסים ונפלאות שהיו שלא במקרה
ידידי לא שכחת

הלוא שנות אלפיים לא נתנו גויים להתקרב
ופתאום שערי שמים נפתחו לעם כואב
שישים ריבוא ישראל מתקבצים ואין נופל
ידידי לא שכחת

מעמד קדוש ונורא עליך נגמור הלל
במשתה ויום טוב לא נהסס וכן נודה
על הטובה שגמלתנו הזכות שנפלה בידינו
ידידי לא שכחת

את אחי אנכי מבקש היום להתאחד
לעלות לבנות ולהתחדש במדינת האל
נצח ישראל לא ישקר בוא יבוא הגואל
ידידי לא שכחת

**ברוב עם והדרת מלך
(ניגון 'מקהלות עם')**

ברוב עם והדרת מלך, נתקבץ כולנו, שבח לאיל
יום שמחתנו חג המדינה עצמאותנו בה' באייר

פזמון

הללוהו שבחוהו כי קיים ההבטחה
לכבוד ארצנו ארץ החיים, קריה נאמנה

שערי אורה בחודש זה, גם בכו"ח שחרר מזה
עיר בירתנו עיר האילוהים, הר קודשינו ביד צנחנים

פזמון

הללוהו שבחוהו כי קיים ההבטחה
לכבוד ארצנו ארץ החיים, קריה נאמנה

רקדו דגלים הנה זה בא, אכלו משמנים זה היום עשה
התחיל גאולה לשה פזורה, עיין לציון לך צופייה

פזמון

הללוהו שבחוהו כי קיים ההבטחה
לכבוד ארצנו ארץ החיים, קריה נאמנה

תקעו בשופר ביום שמחתכם, חצוצרות כי בא מועד
בביאת צמח אני מאמין, לא יתמהמה לקץ הימין

פזמון

הללוהו שבחוהו כי קיים הבטחתה
לכבוד ארצנו ארץ החיים, קריה נאמנה

יעבדוך עמים
(עפ"י יודוך רעיוני או פיוט לכ' ר' מאיר)

יעבדוך עמים, ישתחוו לאומים.
הרימו דגלים, בשירים ובטופים.
כי שבר האל עול, גלות מעל צורינו.
כי הוציא גוי קדוש ביום עצמאותנו.

יעבדוך עמים, ישתחוו לאומים.
יום שמחה וכבוד, לגוי אחד בעמים.
כי חופשים אנחנו מעול המלכויות.
ודבוקים כולנו לקורא הדורות.

יעבדוך עמים, ישתחוו לאומים.
שמחים וששים, יוצאים ובאים.
מכל ארץ זרה, לאדמה קדושה.
מתפשטת עורה מאומה נבחרה.

יעבדוך עמים, ישתחוו לאומים.
כי מצוה להודות, לגומל חייבים.
טובות שגמלנו ובניסים מכירים.
האל המושיע הקים לעמו מדינה.

**כי אשמח ביום זה
(עפ"י כי אשמרה שבת)**

כי אשמח ביום זה, בשמחת ארצי.
אודה לאיל ברוך, בערב מולדתי.

כמה חסדי אל שדי, על עמו גילה.
בשנת תש"ח בישר, אתחלתא דגאולה.
לכן אקום להודות, על גאולתנו.
כל טוב, קיום הנבואה לקבץ פזורינו.
אל ארץ נבחרה.

פזמון

כי אשמח ביום זה..
מדינת ארצינו, להוד ולמלכות.
לתוך בירתינו, ברחמיו ישוב.
הצלת עם קדוש מיד כל שונאינו.
כי ביום זה, אזמר ואשיר.
כי קול התור נשמע, וכן עת הזמיר.

פזמון

כי אשמח ביום זה..
תקות עם מפורד, בן שאר העמים.
גם אחר שנות אלפיים, עוד נשמת אפיים.
לחזור להיבנות, מנפש הומיה.
ארץ החיים היא, כיסא הכבוד.
עוד המלך ישוב מלא פאר והוד.

פזמון

כי אשמחה ביום זה..
מה נורא המקום, הייתה לראש פינה.
ברכה משולשת, איילת אהובה.
ארץ טובה ורחבה, חפץ המלך בה.
שאלו בשלומה, מתוקף קדושתה
זה היום עשה א"ל, ברכו את המדינה.

דרור נקרא
(ניגון 'דרור יקרא')

דרור נקרא מבור גלותנו
שוועת עניים ישמע א'להינו

הנה צעקת בני ישראל בא אלי
ארץ הצב"י נתתי לפלטה
הנה היום אקים לכם מדינה

פזמון

דרור נקרא מבור גלותנו
שוועת עניים ישמע א'להינו

שבעים אומות ושריהם פקדתי
השבועתי אתכם בנות עירי
לעלות כחומה אל תוך בירתי

פזמון

דרור נקרא מבור גלותנו
שוועת עניים ישמע א'להינו

תבנו בתים ונטעו כרמים הריקותי
ברכה בלי די לארץ חמדתי
יבוא גואל לראש מדינת.

פזמון

דרור נקרא מבור גלותנו
שוועת עניים ישמע א'להינו

עצמאות ומדינה לעם סגולה
(ניגון 'ברוכים אתם' או 'סוכה ולולב' מילים עפ"י ר' יהודה הלוי)

עצמאות ומדינה לעם סגולה,
בשובו לציון הייתה הרווחה
נודע בכל המון גם המוני,
כי שערי ציון אוהב א'דוני

פזמון

עצמאות ומדינה לעם סגולה
בשובו לציון הייתה הרווחה (ב' פעמים)

יודו בכל שער גם אומות העולם
אחרי רבים הטה אדוני - לקדש את ציון לחתן מפואר
לבנו בכורו קהל אמוני

פזמון

עצמאות ומדינה לעם סגולה
בשובו לציון הייתה הרווחה (ב' פעמים)

ירד כבוד עליון בה' באייר
להחזיר את לבי ממערב למזרח
התקבצה גולה אל עיר מלוכה
אל מדינת ציון הר בית אדוני

פזמון

עצמאות ומדינה לעם סגולה
בשובו לציון הייתה הרווחה (ב' פעמים)

את בית מלוכה את כסא אדוני
ארצי מולדתי לך מועדות פני
אף כי השועלים הלכו בך שנות אלפיים
שבו להקימך לתפארת מדינה

**יחיו כל חיילינו
(ניגון "יהי שלום בחילנו- בפרט ליום ירושלים)**

יחיו כל חיילינו יחיו כל חיילינו
ושלוח במחנם
בגבורה ועוז נלחמו לשחרר עם לא אלמן אמן (בי'
פעמים)

שכס חברון כל יהודה (בי' פעמים)
ושומרון לא נשכחה
בידינו עיר העתיקה ולכל בית ישראל אמן (בי' פעמים)

לא אדום לא בן קטורה (בי' פעמים)
לא מלאכי חבלה
ניסו בני איש מלחמה צבאות ה' על ראשם אמן (בי'
פעמים)

גם בעזה וגם סיני (בי' פעמים)
כף רגלם שם ידרכו
את הארץ אשר ראו להם האלהים נתן אמן (בי' פעמים)

בא יבוא גואלנו (בי' פעמים)
לפשוט מעמו בגדי דל
ובכוח מעשיו ילבישהו מדי צה"ל אמן (בי' פעמים)

עם ישראל חי
(עפ"י פיוט בר יוחאי)

עם ישראל חי , לארצו חזר
כולם כאחד , בה' באייר
עצמאות הכריז , בשם צור ישראל
בגואלו קווה ,

הנה שני פיוטי אשר חברנו לכבוד ר' אפריים אנקאווה
זיע"א מתלמסאן המלומד בנסים המספר בשבחו
ובגדולתו, ואחד לכבוד שבת קודש, ונהגנו לשירם
ביום ההילולא שלו, וכן ביום לגי בעומר ובכל
הזדמנות חגיגית.

אביו ישראל, מסר את נפשו, על קדושת שמו ותורה
בידו

עלה למוקד, לעיני ישראל, עולה תמימה לה' ולעמו
חיבר ספרים, הרביץ תורה, בספרד ארצו מנורת
המאור

קדוש היה ומשפחתו, נשמת ה', נר מצוה ותורה אור

בנו אפריים, מלובן בנסים, ברח בשיירה אל ארץ
רחוקה

יום שבת הגיע, לא קם ולא זע, עזבו את רבינו לבד
להנחה

בסכנה, היה נמצא, מורינו רבינו אפריים אנקאווה
תפילות לאל, שמע ישראל, ידע הצדיק אין עוד מלבדו

מלך החיות, בגובה אריות, קרב אל רבינו לטרוף את
קרבנו

כדניאל בזמנו, לכלב הפכו, שכב ליד רבו אין פחד
בלבו

גם נחש בא, כימי חוה, אך דעת והשכל לרב אנקאווה
מתוך קדושה, הרים אותו, רכב על האריה ונחש
כמושכה

נכנס לתלמסון, מקום ייעודו, רוכב על החומר ונחש
בידו

ראו אנשי העיר, הכירו בנסו, תמונה חקוקה לעולם
לזכרו

גדול היה, בקבלה, מורינו רבינו אפריים אנקאווה
חיבר ספרים, הרביץ תורה, פתח שער כבוד אדו-ני

בלילה אחד, שמעו קול המולה, באו לבקר את הרב
אנקאווה

ברוח הקודש, התחבר בקדושה אל שלושה עמודי
הוראה

הרב אלפס, והרמב"ם, הר"י מיגש באו לחזקו
אשרי רבינו אפריים, לדעת גדולים כיוונת

גם אחרי מותו מקום קבורתו, צדיקים קרויים
במיתתם חיים

מקצת עפר קברו מרפא את חוליו, טמא לא יקרב בלא
טבילתו

היה גדול, בקבלה, מורינו רבינו אפריים אנקאווה
מתפללים, לאל נורא, זכות הצדיקים ביום ההילולא

שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ

שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ כִּי שֶׁבֶת נִתְּנָה לָנוּ
מִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל מִפִּי שְׂכִינֵת אֵל
חַיִּים לְמוֹצָאֵיהָ עוֹנֵג לְמַכְבִּידָה
הִלְלוּ אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ מִדֵּי שֶׁבֶת בְּשִׁבְתוֹ

שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ כִּי שֶׁבֶת נִתְּנָה לָנוּ
מְלֹאכֹת לֹא יַעֲשׂוּ בָּהּ יְשׁוּבוֹתָיו וַיִּנּוּחוּ בָּהּ
חֲבָרִים יֵשְׁבוּ יַחְדוֹ יִשְׁרְרוּ לְלֹא מְנִים וְעוֹגֵב
הֵבִי לָהּ אֶתִּי אֲרוֹמָמָה מִכָּל לִבִּי

שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ כִּי שֶׁבֶת נִתְּנָה לָנוּ
מְנוּחָה בְּיוֹם קִדּוֹשׁ זֶה שֶׁלֹּא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
חוֹלִין בָּהּ לֹא יִדְבְּרוּ קוֹדֵשׁ בָּהּ יִשׁוּחָחוּ
הֵל-ה' תִּגְמְלוּ זֹאת עַל נְרוֹת יִין וְחִלּוֹת

שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ כִּי שֶׁבֶת נִתְּנָה לָנוּ
מְלַכְנוּ בָּהּ יִתְגַּלֶּה אֲבִינוּ עִמָּנוּ יִהְיֶה
שֶׁבֶת הִיא מְלִזְעוֹק בָּהּ גְּאוּלָּה לְבוֹא קְרוּבָה
הַשֶּׁבֶת חֲמַדַּת יָמִים לְעַם קִדּוֹשׁ וְתַמִּים

לְחַן שְׂמֵחָה הִיא לָנוּ כִּי שֶׁבֶת נִתְּנָה לָנוּ

תְּמָה וְלֹא נִשְׁלָמָה,
הוֹדָאָה לָהּ וְלִישׁוּעָה,
וְתַפִּילָה לְאֵל עֲלִיוֹן וּבִקְשָׁה,
לְהוֹסִיף כְּהֵנָּה וְכֵהֵנָּה כִּידוֹ הַטּוֹבָה,
עֲלִינוּ וְעַל צִיּוֹן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

מאותו מחבר

שנינו שנינו שנינו

ספר הוד יוסף חי- קיצור פסקי רבי יוסף משאש-
קיצור שו"ע מערבי
שו"ת הס כל בשר : שו"ת לימוד וחזרה על הלכות
שחיטה וטריפות
דברי שלום ואמ"ת על הלכות מגילה ופורים
שו"ת תורת אמ"ת (בצרפתית)
קבלה של אמ"ת (שיטת לימוד הסוד במורשת הרב
יהודה אשכנזי זצ"ל בצרפתית)
רבי אפרים אנקאווה : 'טבע ומסירות נפש' (בצרפתית)
מעל הצור, ראשוני קונסטנטין (בצרפתית)
חוברת 'תשובה וגאולת ישראל'
קונטרס 'במידת האיפוק והגבורה'
קיצור דיני שביעית וחיזוק דין אוצר בית דין
המדינה מן המערב (חכמי צפון אפריקה ומדינת
ישראל)
הקדמה לקיצור התשב"ץ וקבלתו בספר 'מורה דרך'
לגר"י רנסיה זצ"ל
ערכת החזנות הצפון אפריקאית (הקלטות של 8
דיסקים)
שיר השירים : הקריאה המדויקת עפ"י חכמי אמ"ת
ערכת הקלטת הפטרות והמפטירים של כל השנה

ניתן להשיג בנייד : 054-3188267

או

באתר מכון תורת אמ"ת www.toratemet.net